

A gépesített lövész- (harckocsi-) zászlóalj harca hadtápbiztosításának követelményei és módszerei

Pálinkó Károly őrnagy

A gépesített lövész- (harckocsi-) zászlóalj hadtápbiztosításának tartalma, követelményei

A gépesített lövész- (harckocsi-) zászlóalj a fegyveres harcot közvetlenül megvívó katonai szervezet. Részt vesz az ellenség fizikai megsemmisítésében, szétverésében, végrehajtja területének elfoglalását. Állománya, korszerű fegyverzete, nagy tűzerje, mozgékonyága és manőverezőképesége, a tömegpusztító fegyverekkel szemben tanúsított ellenállóképesége erre alkalmassá teszi.

Tűzerjében és manőverező képességében levő növekvő lehetőségek hatékony kihasználásának egyik fontos feltételét képezi a zászlóalj minden oldalú, megszakítás nélküli, időben történő hadtápbiztosítása. Mint ismeretes, a hadtápbiztosítás komplex fogalom, magába foglalja mindazokat a rendszabályokat, amelyek a hadtáp megszervezésére, valamint a csapatok anyagi, technikai, egészségügyi és egyéb irányú biztosítására és kiszolgálására irányulnak.

Az ÁHSZ (ho., e.) 531. pontja előírja: „... a csapatok... hadtápbiztosítása a sikeres harctevékenység egyik döntő feltétele...” A z.-szd. harcszabályzat 239. pontja az alábbiakban összegezi a hadtápbiztosítással kapcsolatos parancsnoki feladatokat: „A zászlóalj- (század-) parancsnok teljes mértékben felelős az alárendelt alegységek hadtápbiztosításáért. Állandóan gondoskodik arról, hogy az alegységek időben és teljes kiszabatosan el legyenek látva lőszerrel, üzemanyaggal (élelmiszerekkel és védőeszközökkel, a sebesültek egészségügyi segélyben részesüljenek és segélyhelyre kerüljenek), szervezze meg a gépkocsik és a fegyverzet technikai kiszolgálását.”

A zászlóaljhadtáp működését és munkájának rendjét több sajátosság jellemzi, melyekből a legfontosabbak a következők:

– A zászlóaljhadtáp munkájára az ellenség – a telepítési távolságát tekintve – a harc megvívása idején a legközvetlenebb hatást gyakorolja.

– A zászlóaljhadtáp a lőszer-, üzemanyag-, élelem- stb. ellátás, a sebesültkiürítés és -ellátás, a harci technika javítása stb. feladatait közvetlenül a harcot megvívó állománnyal, harci-technikai eszközökkel érintkezve, az ellátást közvetlenül a fogyasztóhoz, felhasználóhoz eljuttatva végzi.

- Az ellátás és kiszolgálás szolgálati ág szintű szervezete, a PK HTPH-i beosztás megszűnik a hadtáptagozatban. E körülmény jelentős kötelezettséget ró a ZPK-ra és törzsére. A zászlóalj alegységeinél a szolgálatvezetők, az egészségügyi katonákon kívül az alegységek harcoló harcbiztosító állományának kell megoldania számos biztosítási feladatot.

- A zászlóalj-segélyhely támadásban nem települ. Munkáját rövid megállások, elhelyezkedések egymásra épülő rendszerében végzi. Közvetlenül a harcmezőről ürítik ki a sérülteket.

- A zászlóalj hadtáptagozatban és ettől lefelé egyre nagyobb szerepet kapnak a nem hadtáp beosztású katonák a hadtápbiztosítás feladatainak végrehajtásában (gépkocsivezető javít, hk. kezelő élelmet stb. vételez és kioszt stb.) való részvétele.

- A zászlóalj technikai biztosításának irányítását a ZPK a technikai helyettesén keresztül gyakorolja.

- Az EPK HTPH a zászlóaljhadtáp munkáját a ZPK-n keresztül irányítja.

- A zászlóalj anyagi, technikai, egészségügyi biztosítását végző szakalegységek feladataikat fokozott együttműködésben valósítják meg.

A megjelölt legfontosabb sajátosságok is segítenek annak megértésében, hogy amíg az ÁHKSZ időszakában, békében a zászlóaljhadtáp viszonylag csak részlegesen funkcionál és az ezredhadtáp a zászlóalj ellátásának fő szervezője, háborúban a zászlóaljhadtáp a harcot megvívókhoz legközelebb álló, a hadtápbiztosítást végző igen fontos, önálló szervező munkát végző tagozattá lép elő.

A gépesített lövész- (harckocsi-) zászlóalj mintegy 800-850 féle cikket tárol és kezel. A zászlóaljhadtápok készletükkel (az alegységeknél levő anyagokkal együtt) 1-2 közepes harcnap anyagai szükségletét képesek biztosítani. Ezen belül:

- a lőszer közvetlenül 1 harcnap szükségletét fedezi;
- hajtóanyagkészletek 2-2,5 harcnap szükségleteit biztosítják;
- az összes egyéb anyag 2-3 napi fogyás pótlására elegendő.

A zászlóaljhadtápot a gépesített lövész- (harckocsi-) zászlóalj új feladatokra való felkészítésével párhuzamosan - de általában harcnaponként - *fel kell készíteni*. Alkalmassá kell tenni a soron következő harcfeladat hadtápbiztosítására.

A felkészítés során végre kell hajtani:

- a működéshez elengedhetetlenül szükséges személyi veszteségek, hiányzó technikai eszközök pótlását, a rendszeresített anyagokkal való feltöltést, ami történhet zászlóalj, ezred állományából, eszközeiből átcsoportosítással, vagy az előjáró beavatközásával;

- a lőszer-, üzemanyag- és egyéb anyagi eszközkészletek kiegészítését;

- a hadtáp személyi állomány harci-politikai és szakmai felkészítését az előttük álló konkrét feladatokra;

- a szállítógépjárművek és egyéb hadtáp technikai eszközök kiszolgálását, javítását és karbantartását.

A zászlóaljhadtáp felkészítése az ezred PK HTPH követelményei alapján a ZPK személyes felelőssége mellett, a zászlóalj TÖF és zászlóalj TECHN H irányításával, az ellátó szpk., ZSH PK, valamint a gjmü. jav. raj PK teljesértékű bevonásával valósul meg. Kiemelt figyelmet kell fordítani a személyi

felelősség érvényesítésére, az egyes részfeladatokért felelős személyek kijelölésére és feladataik pontos megértésére, a feladatok számonkérésére.

A zászlóaljhadtápra harcban háruló feladatok eredményes végrehajtását a békekiképzés során kell megalapozni. A háborús feladatokra történő felkészítés legfontosabb mozzanatai az ŐP-kben előírt szakharcászati alaki és szakharcászati komplex foglalkozások, valamint a harcászati gyakorlatokon való harcszerű gyakoroltatás.

Az 1975/77. évi *kiképzési ciklusban* mutatkozó kétségtelen előrelépés mellett számos olyan hiányosság tapasztalható, amelyek egyértelműen a kisebb-nagyobb mérvű felkészületlenségre vezethetők vissza és működőképtelenné tehetik az aleggységet harcban. Ebből csak néhányat, fontosabbat említve:

- tapasztaljuk gyakran, hogy még a gyakorlatok végén sem ismerik a zászlóaljhadtápot vezető tiszthelyettesek a zászlóalj részére állított harcfeladatokat és saját feladataikat;

- egyes aleggységparancsnokok nem vezetnek kellően a hadtápjukat, elhagyják azokat, nem szabnak követelményt a harc alatti mozgás és ellátás rendjére. Például a „BAKONY-76” harcászati gyakorlaton néhány első lépcső zászlóaljnál a PSZH-k majdnem teljesen leürülve jutottak ki a Dunához, mivel a zászlóaljhadtápok el voltak „veszve”. Legtöbbször a harcnap végén kezdik keresni a zászlóaljhadtápok, amikor érkeztést kellene biztosítaniuk. Emellett elfeledkezünk a békegyakorlatokon arról, hogy háborúban a zászlóaljhadtápnak a harcnap során is kell löszert utánszállítania a harcolókhöz.

A zászlóaljhadtáp a feladatait végezheti menetben, elhelyezkedve, részlegesen, vagy teljes állománnyal települve. A harcfeladatok hadtápbiztosítása általában azt kívánja, hogy a zászlóaljhadtáp egy része (gépjárműjavító raj, ZSH, löszerral megrakott gépjárművek) a harcoló századokhoz közelebb helyezkedjenek el, míg a hadtáp többi része – az ellátási igény figyelembevételével – lemaradhat a második lépcső századai mögé, esetleg a napvégi ellátás megkezdéséig az ezredhadtápbba is bevonásra kerülhet, és vele együtt mozoghat. Ha a ZPK megerősítő erőket és eszközöket kap, azokat célszerű a zászlóaljhadtáp harcrendhez közelebb eső részébe beosztani, működtetni. A zászlóaljhadtápot a zászlóalj sávjában az ellenségtől a legjobban védett helyen, a terep védőképességének maximális kihasználásával kell elhelyezni, telepíteni, általában támadásban az arcvonaltól 1–3 km távolságra.

A gépesített lövész- (harckocsi-) zászlóalj hadtápvezetése

A Csapathadtáp Utasítás 26. pontja szerint: „A csapathadtáp vezetése a csapat vezetésének szerves részét képezi és magába foglalja a hadtápegységek, -alegységek arra irányuló egész tevékenységének állandó irányítását, hogy bármilyen körülmények között, időben és teljes mértékben ellássák a csapatokat.”

A zászlóalj harctevékenységet, a harctevékenység minden oldalú biztosítását az EPK elhatározása, parancsa, anyagi és egészségügyi biztosítását az EPK HTPH, technikai biztosítását az EPK TECHNH intézkedése alapján a ZPK szervezi, egyszemélyi felelősséggel. A ZPK felelősségét a szakterületek irányában helyettesei útján gyakorolja. A gépesített lövész- (harckocsi-) zászlóaljnál, mivel nincs PK HTPH szervezve, célszerű módszer, ha a zászlóaljhadtáp közvetlen vezetésével a ZPK megbízza a zászlóalj TÖF-t, felkészíti őt a hadtápbiztosítás

feladatainak szervezésére, irányítására. Ugyanis az SZSZ 83. pontja kimondja, hogy a „PK mindenkor jogosult arra, hogy alárendeltjeinek a szabályzatban, illetve szervi határozványban előírt szolgálati kötelmein felül más szolgálati feladatokat szabjon”.

A zászlóaljhadtáp vezetése ilyen módszerének feltétele és egyben követelménye is az, hogy a kijelölt helyettes ismerje és értse az EPK hadtápparancsában, a PK HTPH hadtáptüntézkedésében megszabott feladatokat és követelményeket, továbbá a ZPK hadtápbiztosításra kialakított elhatározását.

A zászlóaljhadtáp feszes vezetéséhez a ZPK-nak és helyetteseinek ismerni kell:

- az ezredhadtáp csoportosításának, településének és áttelepülésének rendjét, idejét, a zászlóalj ellátásának útvonalait;
- azoknak az erőknak és eszközöknek a mennyiségét és alkalmazásának módját, amelyeket az EPK HTPH a zászlóalj harctevékenységének sikeres megvívása érdekében a zászlóalj sávjában működtet;
- a harc alatt felhasználható anyagi készletek mennyiségét, összetételét;
- azoknak a készleteknek a mennyiségét, összetételét, amelyet a zászlóaljnál a harc kezdetére, a harc egyes időszakaiban és a harc végén létre kell hozni, ezek megalakításának rendjét és módját, idejét;
- a keletkezett sebesültek és sérültek összegyűjtésének, ellátásának, hátra szállításának rendjét és követelményeit;
- azt a rendet és módszereket, amelyekkel az EPK HTPH vezeti a zászlóalj hadtápbiztosítását, és erre alapozva a zászlóaljhadtáp vezetésének módját;
- a hadtápbiztosítás területén felmerülő problémák jelentésének, megoldásának rendjét, módszereit.

Mint ahogy e rövid ismertetés is mutatja, igen összetett, sokoldalú ismereteket igénylő vezetési tevékenységről van szó. Megvalósulásáért a ZPK – a megalapozott felkészítésen túl – csak úgy vállalhat felelősséget, ha az anyagi-technikai és egészségügyi biztosítás vezetésének rendje a katonáig és technikáig szabályozva van. Még konkrétan: a ZPK helyetteseken túl is meg kell lenni a feladatokért az *egyszemélyi* felelősöknek, akik be vannak gyakoroltatva, és felkészültségük alapján velük és rajtuk keresztül a feladatok megvalósíthatók. Így lehet megteremteni és fenntartani annak a lehetőségét, hogy a harc helyzet gyors és éles változása esetén kritikus helyzetben is megőrizze a ZPK a beavatkozási készséget és képességet.

A gépesített lövész- (harcocsi-) zászlóalj hadtápszervezete magában hordja a javasolt vezetési rendszer kialakítását, és működőképes állapotban tartását. Ez azonban a ZPK-kkal és az EPK HTPH-kkal szemben is egy sor követelményt vet fel. Ezek közül a legfontosabbak:

- az ellátó szpk-ot, ZSH PK-t, javítóráj-parancsnokot már a békeidőben is a tényleges feladatainak megfelelően kell képezni és gyakoroltatni. Nem lehetnek ezek a tiszthelyettesek a ZPK kezében a váratlan feladatok megoldásához rendelkezésre álló „ráérő” emberek;
- be kell vonni a zászlóaljhadtáp tiszthelyetteseket – az őket érintő mérvben – a zászlóalj vezetésébe. Véleményüket meg kell hallgatni, őket formálni és alakítani kell;

- naponta kell követelményt támasztani velük szemben, meg kell valósítani a folyamatos elszámoltatásukat. El kell érni, hogy a hadtáp tiszthelyettesek az ellátásért való felelősségüket a katonáig gyakorolják.

Ezek után törvényszerűen fogalmazódik meg a kérdés: milyen eszközökkel és módszerekkel vezesse a ZPK a zászlóaljhadtápot? A személyi lehetőségek mellett a vezetés technikai feltételei is behatárolják a ZPK tevékenységét. Így fel kell használni a zászlóalj vezetésének híreszközeit, az összekötő-hírvivő rendszert és a személyes kapcsolatot egyaránt.

Az elmúlt évek gyakorlati tapasztalatai igazolják, hogy az EPK HTPH és törzse intézkedéseit a zászlóaljtörzs hírrendszerében kell híradó eszközökön lejuttatni. Ez azonban nem az egyetlen lehetőség. A ZPK írásban általában hadtápparancsot, -intézkedést nem kap. A hadtápbiztosításra vonatkozó feladatot az EPK elhatározásának kihirdetésével együtt, vagy azután kapja meg szóban. Több esetben tapasztaltuk, hogy ezek az intézkedések nem lettek továbbítva, az érvényre juttatásukért végzendő munka kimaradt a zászlóalj vezető állományának munkarendjéből, ami még békében végzett gyakoroltatásnál is kihatott a zászlóalj teljes személyi állományára (késett, vagy elmaradt étkezések; hadtápok elhagyása, elvesztése; a hajtó- és kenőanyag-szükséglet hiányos pótlása, vagy más csapatoknál a zászlóaljhadtáp nem folyamatos mozgatása, ezáltal a működési lehetőségtől való megfosztása; a ZPK és az ellátó szpk. azonos feladatra való összehangolatlansága stb.).

A ZPK a hadtápot elsősorban személyesen szóban, parancsok és intézkedések, tájékoztatások alapján vezesse. Alkalmazza a berendelést és helyszíni ellenőrzést egyaránt. Összekötő berendelés, kötelező bejelentkezések útján és alapján továbbítsa az ezredhadtáptörzstől kapott feladatokat. Szoros személyes kapcsolatot kell tartani. Ez a zászlóaljhadtáp vezetésének alapvető lehetősége. De emellett fel kell használni a kapcsolattartás összes lehetséges formáit. Ezek:

- hírvivő útbaindítása;
- jelek-jelzések adása;
- a zászlóaljtörzs állományából ellenőrzés-segítés szervezése;
- szabályozott időben végrehajtott berendelések;
- állandó, vagy ideiglenes kiépített híradó rendszerek (pl. SGGYH, zászlóalj javítóraj, hátravontatott harcjárművek stb.) híradó eszközei;
- szállítmányok küldésével lejuttatott feladatszabás;
- bevezető-küldés a szállítmány fogadásához, és sorolhatnám tovább.

Összegezőképpen megállapítható, a zászlóaljhadtáp vezetéséhez a lehetőségek viszonylag korlátozottak, de nem annyira, hogy a zászlóaljhadtápok vezetés nélkül maradjanak. A szabályzatok előírásainak érvényesítésére keresni és alkotóan alkalmazni kell a helyzethez legjobban illő módszereket.

A gyakorlatot az MNHF, HM h. elvtárs által kiadott követelmények alapján közvetlenül az 5. HDS PK HTPH és törzse vezette. A kétnapos gyakorlatot megelőző 6 nappal a hadtáp vezető szervek és a hadtápagegységek a működési körletbe kitelepültek és begyakorolták a bemutató mozzanatokat.

A gyakorlat tárgya volt: a harckocsi-hadosztály és alárendelt csapatai támadóharca hadtápbiztosításának megszervezése és végrehajtása kezdetben hagyományos, majd tömegpusztító fegyverek alkalmazásának viszonyai között.

A gyakorlat célja: gyakoroltatni a csapatok – elsősorban – az alegységek hadtápbiztosításában jelentkező feladatok, tagozatok közötti összehangolt végrehajtását; a hadtápegységek, -egységek manőverét, szétbontakozását a biztosítási feladatokkal összhangban.

Rendszerezni és szilárdítani az ismereteket, valamint jártasságot a sebesültek és anyagok áramlásának, szállításának racionális eljárásaiban.

Felmérni alkalmas harcászati és módszertani helyzetben a hadtápbiztosítás folyamatát zavaró tényezőket.

Módszereket adni a hadtáp-rendszergyakorlatok tervezéséhez, levezetéséhez.

Kísérleti jelleggel tanulmányozni a rakodó- és szállító-technika új eszközeit, a légi szállítási módok hatékony alkalmazása lehetőségeit.

A gyakorlat módszere: ezred harcgyakorlatával egybekötött rendszergyakorlat terepen, egy harcokcsizászlóalj és egy harcokcsiezred-hadtáp (hk. ho. békeállományából – és HDS-állományából) hadiállományra való feltöltéssel, hadosztályhadtáp részlegesen kiegészített békeállományával.

*

A gyakorlatra kiadott feladatban rögzített helyzet szerint a gyakorló harcokcsihadosztály a HDS első lépcsőjében harcban állt az előtte levő osztrák hadsereg erőivel, és az esti órákig első lépcsőben egy harcokcsi- és gépesített lövészezreddel leküzdötte a biztosítási övet, és kijutott a főellenállási vonalra. A hadosztállyal szemben egy határvédő ezred és egy dandár erő előkészített védelemre rendezkedett be.

A hadosztály azt a feladatot kapta, hogy a HDS első lépcsőjében törje át az ellenség védelmét, semmisítse meg az előtte levő ellenséges erőket és a nap végére vegye birtokba a megszabott terepszakaszt, legyen kész a támadóharc folytatására.

A HOPK elhatározta: a megerősítő erőkkel és eszközökkel kétlépcsős harcrendben 15 perces tüzelőkészítés után, áttöri az ellenség védelmét, az első lépcsőben két harcokcsi- és a gépesített lövészezreddel, a második lépcsőben egy harcokcsiezreddel a főcsapást balszárnyon mérve, közelebbi feladatként megsemmisíti az ellenség első lépcsőjében levő erőit, elhárítja az ellenlökését, majd tovább támad, és a nap végére befejezi a sávjában levő ellenség szétverését.

*

A harcokcsi-hadosztály PK HTPH-ja a harc feladat hadtápbiztosítására a következő elgondolást alakította ki.

A harcokcsi-hadosztály szervezetszerű hadtáp erőivel és eszközeivel MK-szintű feltöltéssel és a megerősítéssel kapott erőkkel és eszközökkel a fő erőki-fejtést a balszárnny harcokcsiezred harcbevételének hadtápbiztosítására, majd az első lépcsőben fő irányban támadó harcokcsiezredek harcának hadtápbiztosítására összpontosítja, kiemelt figyelmet fordítva a közelebbi feladat végrehajtása időszakában az első lépcsőben támadó ezredek részére átadásra kerülő lőszer kiszállítására, a HDS-től érkező nagy tömegű (480 t) lőszer átvételére, a napvégi feltöltések végrehajtására. A támadó harc során mintegy 1450 t anyag kiszállítását és a HDS-től történő átvételét három ütemben hajtja végre, első ütemben kiszállítja a TEK-hez szükséges lőszer, második ütemben a HÖR

készletéből feltölti az első lépcsőben támadó ezredeket, harmadik ütemben végrehajtja a napvégi feltöltést. A támadó harc hadtápbiztosításához a hadosztály-hadtápot két lépcsőben csoportosítja. A hadtáp első lépcsőt kétszer, a hadtáp második lépcsőt egy alkalommal vonja előre. A hadosztályhadtáp első lépcsőjét a támadó harc kezdetére elhelyezni, majd a feltöltések második ütemének végrehajtásához és a HDS-től érkező szállítmány átvételéhez telepíti, első lépcsőben az első ütemben átadásra kerülő anyagi eszközkészleteket osztja be. A nap második felében előrevonásra kerülő második lépcső ezredet körletbe való beérkezés előtt üzemanyagból MK és KK szintjére tölti fel, töltősor alkalmazásával. A támadó harc egészségügyi biztosítása érdekében a harcbevetés időszakában a hadosztály egészségügyi zászlóalj, majd a napvégi feladat végrehajtásához az egészségügyi osztagot telepíti.

A hadtáp őrzés-védelmét és tömegpusztító fegyverek elleni védelmét a hadtáp erőivel és eszközeivel biztosítja. A támadó harc hadtápbiztosítását a hadtáp első lépcsőjéből vezeti.

*

A teljes módszertani rendszergyakorlaton belül bemutató formájában megtekintettük a következő mozzanatokat.

A hadosztályraktárak követelmények szerinti települését, a belső munkarend megszervezését és kialakítását, majd a hadosztályraktáraknál ezred vételező oszlop fogadását, szervezett kiszolgálását, ezzel párhuzamosan egy harcckocsiezred napvégi feltöltésére útbaindítandó szállító oszlop megalakítását, útbaindítását.

A harcckocsiezred vételező oszlopa a VÁK-ból vételező helyekre történő irányítása után a HOR-ban felvételezett 50 t lőszer, 3 t benzint, 12 t gázolajat, 4 t kenőanyagot, 3 t pc. gjmú. anyagot, 15 t élelmezési anyagot.

A vételező oszlopot a hadosztály üzemanyagraktárban:

- 5 m³-es elasztikus tartály földről darus gépkocsival gépkocsira emelése útján;
- elasztikus tartályból hajtóanyag-szivattyúval 200 literes hordóba való áttöltés módszerével;
- töltőgépkocsiból töltőgépkocsiba fejtéssel;
- kenőanyag hidraulikus hordórakodó géppel gépkocsira történő málházásával szolgáltaták ki.

A hadosztály fegyverzeti raktárban:

- a rakodást gépkocsiról gépkocsira; földre rakott készletekből szállítószalaggal gépkocsira; földre rakott készletekből sík rakodólapon darus gépkocsival és targoncával gépkocsira hajtották végre.

A vételezéssel párhuzamosan végre kellett hajtani egy harcckocsiezred részére 122 t lőszer, 4,7 t benzin, 70 t gázolaj, 3 t kenőanyag, 7 t pc. gk. anyag, 1,8 élelmezési anyag kiszállítását végrehajtó szállítmány megalakítását, valamint a légi úton szállított (ledobott) anyag átvételét, melyet 1 db AN-26 repülőgép ledobással és 3 db MI-8 helikopter szállított ki leszállóhelyre.

A harcckocsiezred ellátó századánál bemutatják a hadosztálytól érkező szállítmány fogadását és az ezredraktárakban történő átvételét, ezzel egy időben a 2. harcckocsizászlóalj részére 50 t lőszer, 12 t hajtóanyag, 300 kg élelmezési anyag, valamint az 1. harcckocsizászlóaljhoz hasonló szállítmány kiszállításához a

szállítóoszlop megalakítását és útbaindítását, valamint a légi úton szállított 4 t lőszer, 2 t üzemanyag átvételét, melyet 3 db MI-8 helikopter szállít ki az ezredraktárak körletébe, leszállóhelyekre.

A zászlóalj ellátó szakasznál bemutatták az ezred szállítmányának átvételét, az anyagi készletek harcocsiszázadokhoz történő kiszállítását, valamint a konkrét felhasználáshoz való csoportosítását, az élelmiszer-, lőszerkiszállításához való előkészítést. Végrehajtották egy harcocsiszázad hajtóanyag-feltöltését hordóból harcocsitartályba, elektromos szivattyú segítségével, lőszer gépkocsiról harcocsiba történő bemálházását, élelmiszer, ivóvíz, cigaretta, egyéni sebkötöző csomag századhoz történő kiszállítását és harcosig, harcocsigi történő eljuttatását.

A zászlóalj tagozatban a hadosztály üzemanyagraktár eszközeivel bemutatták egy harcocsiszázalaj hajtóanyag feltöltését töltősoron, töltősor elasztikus tartályból MPG-60-as szivattyúval történő kiszolgálásával.

Az egészségügyi szolgálat háborús tevékenységéből a rendszergyakorlat során a következőket mutatták be.

A harcmezőn az ön- és kölcsönös segélynyújtást, a sérültek harcjárműből történő kiemelését, összegyűjtését. A nem szervezetszerű sebesültvivők a sérülteket, együttműködésben a ZSH sebesültkiürítő rajával, a harcocsiból kiemelték, illetve a harcmezőről összegyűjtötték, kihordták a kijelölt sebesültgyűjtő fészkekbe és helyekre, ahonnan a ZSH és ESH kiürítő eszközeivel, valamint általános szállító gépjárművekkel kerültek hátraszállításra, a ZSH-n történő rövid megállás alatt megvalósuló első szaksegély nyújtásával. Ténylegesen harcjárműből történő kiemelésre, összegyűjtésre és kihordásra került a harcmezőről 18 fő imitált sérült.

Ezred tagozatban bemutatták az ESH telepítését, 30 fő hagyományos fegyvertől származó különböző típusú imitált sérült beérkeztetését, dozimetriás ellenőrzését, ebből 5 fő bemutató osztályozását, a sérültáramlás rendjét, az egyes funkcionális részlegekben történő tevékenységet, valamint a 30 fő imitált sérült előkészítését, berakását különböző típusú sebesültszállító eszközökbe (helikopter, sebesültszállító gépkocsi).

Az egészségügyi zászlóaljnál bemutatásra került az egészségügyi zászlóalj telepítése, 30 fő imitált sérült fogadása, dozimetriás ellenőrzése, ebből 5 fő bemutatójellegű osztályozása, fürdetése és mentesítése, a funkcionális részlegek berendezése és működtetése, a sérültek további hátraszállításhoz történő előkészítése.

A HOPK HTPH jelentése a HO HVP bemutatásakor

A hadosztály hadtápvezetési pont hivatott arra, hogy vezesse a hadosztály hadtápegységeit, -alegységeit és azok minden olyan ténykedését, ami a csapatok ellátására, illetve a hadosztály harcának hadtápbiztosítására irányul.

Alapvető feladata az, hogy a HOPK elhatározása és az előljáró hadtáphelyettes hadtápparancsa alapján megtervezze, megszervezze és vezesse, irányítsa a hadosztály harcának hadtápbiztosítását.

Előkészíti és kidolgozza a hadtápbiztosítás tervét, kiadja az alárendelteknek és a hadtápegységeknek a hadtápparancsokat, -intézkedéseket, vezeti és ellenőrzi a végrehajtásukat.

A hadosztály hadtáp vezetési pontnak ezenkívül állandóan készen kell lennie a hadosztály vezetésének átvételére. Ebből következően a harc dinamiká-

jában is ismernie kell a hadosztály csapatainak helyzetét, tevékenységét, a hadosztályparancsnok elhatározását, a harc közben kiadott parancsait, intézkedéseit és készen kell állnia arra, hogy állományát hadműveleti és fegyvernemi tisztekkel, illetve híradó eszközökkel megerősítve átvegye a csapatok további vezetését.

A hadosztály hadtápvezetési pont általában a hadtápegységek körletében, kb. 800x1000 méteres területen települ, olyan helyen, ahonnan legjobban biztosítani tudja a hadtápegységek vezetését.

Állományába a ho.-e. Harcászati Szabályzat 62. pontja szerint a következők tartoznak: „A ho. PK HTPH-ja, a neki alárendelt szolgálatiág-vezetők, továbbá a fegyverzeti szolgálat, a technikai szolgálat, valamint a törzsnek és a politikai osztálynak azok az alosztályai, tisztjei, amelyek nem tartoznak a harcálláspont, illetve a tartalék harcálláspont állományába. A hadtápvezetési pont élén a hadosztályparancsnok hadtáphelyettese áll.”

A hadtáphelyettes felelőssége kiterjed a vezetési pont működésének megszervezésére és folyamatos biztosítására a híradás fenntartására, a folyamatos tájékoztatásra és a vezetési tevékenység összehangolására.

A hadtáptörzs közvetlen munkahelye áll a PK HTPH munkahelyéből (törzsbusz), a hadtáptörzsfőnök és hadtáp szolgálatiág-főnökök munkasátrából, rajzoló, gépirók munkahelyéből. A törzs ilyen elhelyezését a gyakorlati tapasztalatok és a híradó eszközök koncentráltága indokolja, így biztosított a helyzet állandó és folyamatos ismerete, a tájékoztatás és a centralizált vezetés.

A törzs munkasátrába futnak be az alapvető híradó csatornák. Az előjáró HDS HVP-vel, a hadosztály H-val, az alárendelt hadtápegységekkel és ezred HVP-ekkel a korábban már jelentett összeköttetési rendszerek. Jelenleg távbeszélő összeköttetés nyílt, titkosított és „K”-vonalon, rádiórelé-összeköttetés, RH- és URH-összeköttetés van biztosítva.

A harc hadtápbiztosításának vezetése alatt a HVP-n a törzs megosztásával biztosított a párhuzamos munka végzése.

A törzsfőnök vezetésével néhány szolgálatiág-főnök a harc hadtápbiztosításának vezetését, a hadtápbiztosítási tervben foglaltak realizálását végzi. Ezzel párhuzamosan a PK HTPH vezetésével egy operatív csoport ellenőrzi és segíti a tervekben foglalt ellátás megvalósítását és általában a délutáni órákban megkezdí a következő harcnapi hadtápbiztosításának tervezését. A munkamegosztás ilyen formában való végzése egyben biztosítja azt is, hogy a vezetési pont állományának pihentetése megoldott legyen.

A magasabbegység hadtáptörzsbe Mobil gépi adatfeldolgozó pont van szervezve. Állománya négy fő. Technikai eszközei: 1 db Mobil adatfeldolgozó kocs, 2 db beépített ASCOTA-170 típusú könyvelőgép. A gépi adatfeldolgozó pont az állandó készenlét időszakában a hadosztály anyagai gépi úton történő nyilvántartását végzi. Gyakorlatokon a Mobil adatfeldolgozó pont a hadtápbiztosítási tervhez és hadtáp összefoglaló jelentéshez szükséges számvetéseket készíti el. A hadosztály támadóharca hadtápbiztosításához jelenleg 11 program áll rendelkezésünkre.

A jelentett programok lefuttatása két géppel mintegy három óra időt vesz igénybe. Ezt a munkát korábban a törzs mintegy 6-8 óra ráfordítással tudta elvégezni. A gépi adatfeldolgozás bevezetésével jelentősen csökkent a HVP-n végzett manuális munka, ennek következtében a szolgálatiág-főnökök idejük nagyobb részét az ellátás szervezésére, irányítására tudják fordítani.

*A gyakorlatvezető helyettesének jelentése
a légiszállítással érkező anyagok fogadásának bemutatásakor*

A csapatok légi úton történő ellátása akkor indokolt, ha az utánszállítás más szállítási ágazattal nem valósítható meg, vagy a kellő időre nem hajtható végre. Tapasztalataink szerint sebessége 4-5-szöröse a gépkocsiszállításnak.

A légi szállítás tervezése és végrehajtása a HDS PK HTPH igénylése alapján, a HDS PK jóváhagyásával történik. A HDS PK határozza meg a légi szállításra felhasználható eszközök mennyiségét a hadművelet egyes időszakaira vagy harcnaponként, ennek alapján történik a szállítások tervezése.

A légi úton utánszállításra kerülő anyag előkészítése rendszerint a HDS MB-n történik (esetenként a hadosztályhadtápnál), a berakást a HDS (hadosztály) erőivel kell végrehajtani. Az anyagokat a légi kötelék parancsnoka (gépparancsnok) utalvány alapján veszi át. A HDS PK HTPH (HOPK HTPH) a légi úton érkező anyag átvételére intézkedést ad ki. Az intézkedés tartalmazza a légi szállítás módját, idejét és a szállított anyag mennyiségét. Ezen adatok birtokában történik az anyagfogadás megszervezése.

Az anyagszállítás módszereit:

- a rendelkezésre álló géptípusok;
- a harcászati helyzet;
- a terep adta lehetőségek, időjárási viszonyok határozzák meg.

A fentiek alapján két alapvető módszer alkalmazható:

a) *A kidobás* (ejtőernyővel és ejtőernyő nélkül). A kidobás merevszárnyú és forgószárnyas gépből is megvalósítható ejtőernyővel. Ejtőernyő nélkül csak egyes anyagfajták dobhatók ki, földközeli repüléssel.

b) *Leszállással történő anyagátadás*. Kedvező terepviszonyok mellett lehetséges a szállítógépek leszállása. Általában azonban csak helikopterek leszállásával számolunk.

A szállítórepülővel szállított anyag fogadásához a hadtápegységeknek *légi ledobóhelyet kell előkészíteni és meg kell szervezni* az anyag fogadását. Ehhez a lehetőség szerint sík, vagy kevésbé átszegdelt, nem fásított területet kell kijelölni - 500-600x200-300 méteres kidobási sávval. A dobási sávon kívül figyelőpontot és várakozási helyet kell kijelölni. A dobási sávot éjjel fényforrásokkal, nappal ködgyertyákkal kell megjelölni. A várakozási helyen tartózkodnak a kutató-rakodó brigádok megfelelő mennyiségű tehergépkocsival és rakodógéppel. Célszerű két kutató-rakodó brigádot kijelölni, amelyek a sáv két végétől egymással szemben, szektoronként haladva végzik a munkát. A brigádokon belül kutató részlegbe két főt (éjjel zseblámpákkal és világító jelzőoszlopokkal felszerelve) célszerű kijelölni, akik az ejtőernyők összecsomagolását és éjjel a rakományok megjelölését végzik.

A rakodórészlegbe 2-4 fő kerülhet. Kézi rakodással a kisebb csomagokat, rakodógéppel pedig a nehezebb rakományokat kell a gépkocsira felrakni. Nappal a felkutatás és rakodás nem különül el egymástól. A brigádok tevékenységüket a figyelőponton levő parancsnok parancsára (jelzésére) kezdik meg.

Helikopterrel szállított anyag fogadásához légi rakodókörtet (kirakóhelyet) kell berendezni. A kirakó körtet (kirakóhely) a helikopter leszállóhelyekből raj = 120x160 m, 2 raj = 150x320 m, a várakozási helyből és a figyelőpontból áll.

A kirakás alapvető követelménye, hogy a gépek minél rövidebb ideig tartózkodjanak a földön. Ebből a követelményből kiindulva kell megszervezni a kirakást. Gépenként kell biztosítani egy-egy rakodóbrigádot és tehergépkocsit a szükséges rakodási segédeszközökkel – az anyagfajtának és a súlyának megfelelő állománnyal.

*A gyakorlatvezető-belyettes jelentése
a szállító oszlop besorolási pontján*

A harcokcsiezred részére megalakított vegyes szállítmány egyes lépcsői az üzemanyag- és lőszerraktárban, valamint az ellátó zászlóalj egyéb alegységeinél alakulnak meg. A ZPK parancsában kijelölt oszlopparancsnok a szállítmány lépcsőit és a biztosító erőket besorolja – a törzs által kidolgozott szállítóoszlopmenetlevél alapján. Az oszlopparancsnok kiadja menetparancsát és jelenti a ZPK-nak a menetkésztséget. Sajátos követelmény, hogy adott ezred felé a szállítmányparancsnok személye lehetőleg ne változzon.

Az oszlop menetrendjének egyik célszerű változata:

- forgalomszabályzók;
- 1 tgc. a biztosító erővel (az oszlop biztonsága szempontjából indokolt);
- oszlopparancsnok gépkocsija (rádióval);
- lőszerszállító lépcső;
- egyéb anyagszállító lépcső;
- üzemanyagszállító lépcső;
- TZR.

Az oszlopparancsnok összeköttetést tart az ellátó ZPK-kkal és a TZR PK-kkal (az oszlop vezetéséhez elengedhetetlen a megbízható belső összeköttetés).

Az oszlop menetének forgalomszabályzása mozgó forgalomszabályzással valósul meg. Erre a zászlóalj 15 fő forgalomszabályzóval rendelkezik, szállítmányonként 3-4 fő motoros forgalomszabályzó biztosítható.

A hadosztály szállítási tagozatában nincs közötti biztosítás szervezve, a rendelkezésre álló erőkkel kíséror (mozgó) forgalomszabályzást kell biztosítani. A hadosztályhadtáp mozgásbiztosító műszaki eszközökkel sem rendelkezik, ezért az után- és hátraszállítási utak fenntartása alapvetően a műszaki alegységekre hárul. Az utak nagyobb mérvű rombolása, különösen erdős, hegyes terepen meglevő nagyszámú mőtárgy esetében, nehezíti (vagy lehetetlenné teszi) a szállítmányok mozgását. Ezt csak kismértékben ellensúlyozza a szállítójárművek terepjáróképessége. A hírendszer erősítése azért is indokolt, hogy a műszaki erőket gyorsan el lehessen érni és a rombolt helyekre irányítani.

*A hadosztály egészségügyi szolgálat főnök jelentése
a települt HSH bemutatásakor*

Az egészségügyi zászlóalj csapattípusú egészségügyi kiürítési szakasz, mely szervezetszerű erővel, eszközeivel szakorvosi ellátást biztosít bármely fegyverfajta okozta tömegesen keletkező sérültek, vagy betegek számára.

Feladatai:

- részvétel a sérültek összegyűjtésében és a harcmezőről történő kihordásában;

- a sérültek és a betegek kiürítése a csapatoktól, „saját magára” – első orvosi és szakorvosi segélynyújtás;
- egészségügyi felderítés végrehajtása a hadosztály elhelyezési és működési körletében;
- az előjáró által foganatosított közegészségügyi, járványügyi rendszabályok szervezése, megvalósítása;
- műszaki, vegyi és egyéb csoportokkal együttműködve részvétel a csapatok tömegpusztító fegyverek elleni védelmében;
- segítségnyújtás az egységek egészségügyi szolgálatainak, a kialakult konkrét helyzet függvényében;
- a hadosztály egységeinek, a megerősítő egészségügyi egységeknek és az alárendelt egészségügyi szolgálatok alegységeinek egészségügyi anyagi ellátása.

Az egészségügyi zászlóalj szervezete:

- parancsnokság;
- gyógydiagnosztikai alegységek;
- árvevő, osztályozó,
- műtő, kötöző,
- sokktalanító,
- fektető-kiürítő;
- egészségvédelmi csoport;
- két osztályozó csoport;
- gyógyszertár;
- sebesültgyűjtő, -kiürítő szakasz;
- sebesültszállító gépkocsiraj;
- ellátó-szállító szakasz;
- paramedicalis részlegek;
- vízellátó raj.

Az egészségügyi zászlóalj áteresztőképessége 400–500 fő, 70–80 életmentő szakorvosi műtétet képes végrehajtani. Fektető kapacitása 50–100 fő.

Településéhez, működőképessége eléréséhez tömeges sérültáramlás esetén 40 perc szükséges, teljes készenléti ideje 2 óra.

Az ezred- és zászlóaljhadtáp bemutató hely parancsnokának jelentése a hadosztálytól érkező szállítóoszlop fogadásának bemutatásakor

Mint ismeretes, az előjáró tagozat egy harcnap biztosítására hadtáppintézkedést ad ki, melyben az utánszállításra vonatkozóan meghatározza a kiszállítandó anyagok fajtáit, mennyiségét, a kiszállítás helyét és idejét.

Így az ezred PK HTPH képes tervezni és szervezni, majd az előjáró tagozat pontosítása alapján intézkedni tud az ellátó századparancsnokon keresztül a raktárvezetők felé az érkező anyagok fogadásának szervezett biztosítására.

Az ellátó századparancsnok az EPK HTPH intézkedése alapján meghatározza az érintett raktárvezetők részére, hogy készüljenek fel a megadott mennyiségű anyagok fogadására és átvételére. Az előjáró HTPH engedélye alapján az érkező szállítóeszközök egy részét bizonyos anyagmennyiségekből tranzit szállítmányként az alárendelt csapatok részére továbbítják. Ez utóbbi esetben az előjáró tagozat engedélyével kijelöli és kiküldi a megjelölt TP-re a szállítmány fogadásával megbízott személyt. Nagyobb szállítmányok érkezése esetén

magához rendeli az egyes raktárak megbízottjait az anyagok raktárakhoz történő bevezetése céljából, valamint kijelöli a megalakítandó tranzit szállítmány parancsnokát.

A szállítmány TP-re történő megérkezését a kiküldött fogadó jelenti rádióan az ellátó századparancsnoknak, majd bevezeti a VÁH-ra. Az ellátó századparancsnok szintén jelenti az EPK HTPH-nak a szállítmány érkezését, majd a raktárak megbízottaival együtt a VÁH-ra megy, ahol fogadja az előljáró megbízottját.

Kölcsönösen igazolják megbízásukat, majd az érkezett szállítmány parancsnoka ismerteti az oszlopban a különböző anyagok elhelyezkedését, az oszlop összetételét.

Az ellátó századparancsnok eligazítja a raktárak megbízottait és intézkedik a szállítmány raktárankénti szétbontakozására, a raktárakhoz történő bevezetésükre és átvételükre, a tranzit oszlop megalakítására és útbaindítására, valamint raktárak szerinti oszlopok megalakítási helyére, az utalványokat átadja a raktárak megbízottainak. Meghatározza a gyülekezés helyét a leürült gépkocsik részére, mely előljáró szállítmány esetében megegyezhet az előbb VÁH-nak kijelölt körlettel.

Az érkezett szállítmány megkezdí szétbontakozását, a raktárak megbízottai irányításával szétbontakoznak az oszlopok anyagnemenként.

Az anyagi oszlopok raktárba érkezése előtt az üres gépjárművek kiállnak előbbi álcázott fedezékeikből az anyagátrakásnál előre kijelölt szállítmány fogadását, vagy szállítmányképzést szolgáló „rakodópontokra”.

A gépkocsivezetők kiszállnak a vezetőfülkéből, lenyitják a hátsó falat és a raktárba érkező rakott gépkocsikat megállítják kocsijaik hátsó végénél, lenyitják a hátsó falakat és a zászlójelekkel tolatással odairányítják saját gépjárműveik hátsó falához.

Az érkező gépjármű vezetője a vezetőfülkéből történő kiszállítás után előveszi rakodási jegyét.

A biztosított rakodó állomány a meghatározott gépjárművekhez fut, felszáll az üres gépkocsik rakfelületére, a gépkocsivezetők úgyszintén. Általában minimum 4 rakodó személy kell a súlyosabb terhek kézi erővel való átrakásához, ezekből szükség esetén két személy az átrakó-átvevő gépkocsivezető lehet.

A fogadó jármű vezetője a rakodási jegy alapján ismételten ellenőrzi és átveszi a terhelt jármű vezetőjétől az anyagokat.

Az anyagot a leggyorsabb ütemben átmálházzák. A málházás idején fegyvereiket a vezetőfülke tetejére helyezik el készenlétben.

Az üres járművek az átrakás befejezésének sorrendjében önállóan a kijelölt gyülekezési helyre távoznak.

A megrakott járművek visszaállnak a raktárban kijelölt eredeti fedezékeikbe.

Az anyagátrakás idején az utalványokat a fogadó raktár vezetője végleges átvétel elismeréseként aláírja, az okmányolást végrehajtják.

A reális nagyságrendben beállított napvégi hadosztály vegyes szállítmány átvétele, zászlóalj szállítmányok kialakítása szervezett munkával 2-3 órán belül végrehajtható, még éjszakai sötét időszak esetén is.

*Az ezred- és zászlóaljhadtáp bemutató hely parancsnokának jelentése
a töltősor bemutatásakor*

Mint ismeretes a harcokosi-hadosztály támadóharca sikeres megvívása érdekében az egyik legfelölsségteljesebb döntése a HOPK-nak a hadosztály második lépcső ezrede időben és kedvező terepszakaszról történő harcbeveteése. Ezen feladat tervszerű biztosításában a hadtáp egyik legfontosabb kötelessége a harcbevetés előtti rövid időfelhasználással való feltöltés üzemanyaggal.

A hadosztály második lépcső ezred előrevonulási útvonalán berendezett üzemanyag-töltő-állomás került létrehozásra, töltősorból.

A tábori töltősor anyaga fém, hossza 84 méter, 16 töltőhelyen képes egy időben harc- és gépjármű-feltöltést végrehajtani. A töltőtömlők 9 m hosszúak.

A tábori töltősor betápláló eszköze 1 db MPG-60 típusú (60 m³/ó) teljesítményű szivattyúállomás. A harcokoszászlóalj feltöltéséhez szükséges hajtóanyag 5 m³-es elasztikus tartályokban van letárolva, amelyek előre is elhelyezhetők a menetvonal mentén.

A ZPK-k a tábori töltősoron való feltöltésre a parancsot az EPK-tól kapják közvetlenül, vagy az EPK HTPH-n keresztül, a második ezred adott harcnap feladata megszabásával egy időben. A harcnap során csak a pontosításokra kerül sor.

A harcokoszászlóalj feltöltésére a feltöltőhelyen való tevékenység rendjére közvetlenül a ZPK intézkedik a századparancsnokok felé, akik a harcokocsi személyzetét felkészítik a feltöltésben való ténykedésre.

Az érkező harcjárműveket egy forgalomszabályozó két oszlopra bontja és a feltöltési rendnek megfelelően irányítja.

Egy töltőhely teljesítménye átlagosan 63 liter percenként. Így képes 16 harcokocsi 50%-os mozgókészlet-pótlás esetén 7-8 perc alatt feltölteni. A harcokoszászlóalj így egy töltősorral 16-20 perc alatt tölthető fel ezzel az eszközzel. Egy harcokocsiezred 50-70 perc alatt tölthető fel.

A töltősor úgy van telepítve, hogy a harcjárművezetők a töltőhelyeket nagyobb távolságról is felismerik. A töltőhelyek táblával is meg vannak jelölve, ami azt a célt szolgálja, hogy a harcjármű annak magasságáig megy előre, s így a tartálynyílás a kifolyónyílással kerül egyvonalba.

A harcokosi feltöltését a töltőállomás-parancsnok irányítja, a feladat végrehajtásában együttműködik a zászlóalj technikai helyettes. A harcokocsi feltöltését a harcokocsi-kezelőszemélyzet (3 fővel) végzi. A töltőnyílást a harcokocsi-vezető kezeli.

A feltöltést jelekkel, jelzésekkel kell irányítani. Az egyezményes jeleket a Magyar Néphadsereg Alaki Szabályzata tartalmazza.

A töltőállomás anyagait 1 db D-566 tdk. szállítja.

A töltőállomás üzembehelyezését és üzemben tartását 6 fő gyakorlott katonára végzi. Telepítésének „K”-normaideje 50 perc; „J” 60 perc; „MF” 70 perc.

A töltőállomás őrzését, védelmét minden esetben meg kell szervezni. Erre a feladatra a kezelőállomány mellett igénybe kell venni a feltöltésen helyszínen tartózkodó alegység kijelölt állományát is.

Az elasztikus tartályok számának növelésével (hozzájuk kiépített táprendszerrel) a töltőállomást alkalmassá lehet tenni tárolás és feltöltés együttes feladataira nagyobb üzemanyag-igényű csapatok gyors, szervezett ellátására is.

A töltőállomást a feltöltött harcjárművek a ZPK parancsára hagyják el, a feltöltésre váró újabb harckocsik ezzel egy időben – forgalomirányító – besorolnak a töltőhelyre.

A töltőállomás telepítésénél sík terepet kell kiválasztani, törekedni kell a domborzati viszonyok és a növényzet álcázó védőképességének kihasználására.

Az ezred- és zászlóaljhadtáp bemutató hely parancsnokának jelentése a zászlóalj ellátó szakasz körletének bemutatásakor

A zászlóaljhadtáp elhelyezkedésének területigénye 300x400 m, kiválasztásánál figyelembe kell venni az ellenség várható tevékenységének irányát, a talaj- és úrviszonyokat, a zászlóalj harcrendje fedett megközelítésének lehetőségét.

A zászlóaljhadtáp telepítésével érvényesíteni kell az ellátó szakasz tevékenység szerinti csoportosítás igényét. A harckocsi- (gépesített lövész-) zászlóalj hadtápot négyes tagozódásban célszerű telepíteni:

- zászlóalj lőszerellátó pont (lőszerszállító raj);
- zászlóalj üzemanyagtöltő-pont (üzemanyag-szállító gépjárművek);
- élelemellátó raj;
- ZSH és javítóraj.

A hadtáp szállító gépjárművek, technikai eszközök fedezékben vannak elhelyezve. Ezeket a fedezékeket a harcoló csapatok hagyták hátra. Külön említést érdemel, hogy az ellenséges csapatok által hátrahagyott fedezékeket használatbavétel előtt alaposan át kell vizsgálni, nehogy felrobbanjon az oda beálló gépkocsi, vagy egyéb technikai eszköz. A zászlóalj hadtápnál bemutatásra kerülő fedezékek főbb jellemzői:

	Fedezék			
	gk.	pótk. gk.	MKO	vízszáll. ufo.
Szélesség, m	3,5x7,0	3,5x12	3,5x4	3,5x4
Mélység, m	1,3	1,5	1,3	1,5
Köbtartalom	130	200	70	75
Szükséges kézi mo.	250	325	120	140
Munkaidő bulldózerrel	30	30	10	13

Az MNHF elvtárs összefoglaló zárszava

Ezzel a kétnapos, mindannyiunk számára igen gazdag módszertani bemutató hadtáp-rendszergyakorlat záró mozzanatához érkeztünk. Gondolom, mindannyian úgy érezzük, hogy valóban gazdag volt e két nap, a nézők számára tapasztalatokban; a gyakorlók, bemutatók részére a munkában és élményekben. Éppen ezért, hadd fejezzem ki köszönetemet valamennyiünk nevében ezért a méreteiben igen nagy, tartalmában színvonalas, módszereiben változatos és főleg – jól tudom – sok-sok fáradságot igénylő munkáért, amit a gyakorlatot szervező és végrehajtó parancsnokok, hadtáp tiszték, tiszthelyettesek és katonák végeztek.

A gyakorlat célját maradéktalanul elérte. Bebizonyosodott, hogy a hadtáprendszergyakorlatok hatékonyan illeszthetők a csapat- és hadtápkiképzés rendszerébe, komplex módon szolgálják a hadtáp felkészítését, hogy vannak és főleg kifejleszthetők olyan módszerek, amelyek gyorsítják a sebesült- és anyagáramlást, megbízható módon fokozzák a hadtáp életképességét és teljesítőképességét.

A tapasztalatok egyértelmű általánosítása és követelményként való megfogalmazása céljából szükségesnek látom, hogy felhívjam a figyelmet néhány kérdésre és ezekkel kapcsolatban kifejtsem álláspontomat.

Az első, a hadtápvezetés kérdése. Megítélhettük, hogy a hadtápbiztosítás ilyen terjedelemben bemutatott feladatainak végrehajtásához minden szinten milyen óriási szervező munka szükséges. A nézők, összefegyvernemi vendégeink, az alegységparancsnokok egyértelműen érezték és most igazán megismerték, hogy a hadtáp bonyolult gépezetének irányítása milyen kiterjedt vezetési tevékenységet igényel. Ezért a figyelem középpontjában kell tartanunk továbbra is a hadtáptörzsek, hadtáphelyettesek, hadtápalegység-parancsnokok vezetői tevékenységének javítását. Van erre jó példánk? Határozottan van. Ezen a gyakorlaton minden lépés az egyes katona részletevékenységétől, a nagy járműtömbből álló oszlopok mozgatásáig minden vezetve volt. S ezt nagyon jól lehetett érzékelni. A rövid és tömör vezényszavak, parancsok, a hírváltás, a jelzések hatására minden feladatot egységesen és csak egyféleképpen lehetett végrehajtani. Azt hangsúlyoznám, hogy a vezetés konkrét gyakorlatában tanulniuk kell parancsnokaiktól, hiszen a hadtápvezetés nem egy külön valami, hanem a csapatvezetés szerves része, elvei és módszerei azonosak, és a hadtápalegységeket ugyanúgy kell irányítani, mint a zászlóaljparancsnok a századait, a repülőezredparancsnok a harci gépeit stb. Egy követelményt kell nagyon határozottan megfogalmaznunk, azt, hogy a hadtápot, a hadtápalegységeket, -részlegeket feszesen, folyamatosan vezetni kell. Minden alkalommal meg kell szabni a feladatot minden hadtápegység, -alegység részére, hogy azok sose legyenek tanácstalanok tevékenységük megszervezésében. Így jut el a feladat világosan és egyértelműen a legrest PK HTPH-jától egészen az üzemanyagtöltő gépkocsivezetőig.

A vezetésen belül egy másik nagyon fontos kérdésre hívnám fel a figyelmet. Tudomásul kell venni mindenkinek, hogy a HTPH bizonyos értelemben véve „összefegyvernemi” vezető. Talán jobb szó, ha önkényesen, nem hivatalos terminológiát teremtve inkább úgy fogalmazok: „összágazati”. A hadtápbiztosításban részt vevő fegyvernemi, anyagi, technikai, egészségügyi szervezetek tevékenységének koordinálásában egyértelműen vezető szerepe van. Ezt az összes szabályzataink, a miniszter elvtárs 01. számú parancsa egyértelműen így rögzíti, és a felelősség is ilyen terjedelmű. Az a tény, hogy a hadtápvezetési pont élén a PK HTPH-ja áll, a vezetés megszervezésében és a felkészítésében egyaránt fontos szerepet biztosít.

A HTPH elhatározásának megalapozottságához feltétlenül szükséges a harcászati helyzet ismerete és főleg a parancsnok elhatározásának, elgondolásának megértése. Erre még nagyobb súlyt kell helyezni. Ez alatt nem azt kell érteni, hogy az ilyen jelentésekben nagyobb terjedelemben szerepeljen az ellenség és saját csapatok helyzete, illetve feladatai, hanem azt, hogy mélyebben, a hadtápbiztosítás szempontjából jobban értékelve kerüljön értelmezésre.

Néhány szót a vezetés feltételeinek kérdéseiről. Nagy teret kapott a bemutatón a híradás problematikája. Világos, hogy a rendelkezésre álló eszközök

száma kevés. Ezért törekedni fogunk, hogy ezen a téren eredményeket érjünk el, lépéseket tegyünk. A Magyar Néphadsereg hadtáptörzse e tapasztalatokat figyelembe véve, majd megalapozott javaslatokat és elgondolást készít erre vonatkozóan, azonban azt jól kell látni, hogy a probléma megoldásának nem egyetlen kérdése a rádiók száma. Az a fő feladat, hogy megbízható rendszerben, szakszerűen és hozzáértően használjuk fel a híradó eszközöket. Hogy úgy mondjam, súlyt kell fektetni a híradás technológiai oldalára, arra, hogy a csapattagozatban levő és nem titkosított készülékekben hogyan történjen a hírváltás, a rövid parancsok és jelentések továbbítása, hogyan találjuk meg a kerülőcsatornákat, az átjátszás és közvetítés lehetőségeit, hogyan alkalmazzuk az igen megbízható mozgóhíradást. Itt sem kell újat kitalálni. Épp a legutolsó mozzanatban hallották, hogy hogyan vezetik alegységeiket a harcokosi-zászlóalj parancsnokai. Szó szerint idézek: „előttünk támpont, harchoz”. A híradó eszközökön történő vezetés ilyen formáira meg kell tanítani a tisztjeinket, tiszthelyetteseinket, és ezt bele kell tenni a törzskiképzések foglalkozási anyagaiba.

Láthattuk a hadosztály HVP gépi-adatfeldolgozó pontját működés közben. A jelentésekből kitűnt, és a tapasztalatok bizonyítják, hogy ezek az eszközök valóban gyorsabb munkát produkálnak, mint az emberi agy. De nem is ez a lényeg, hanem az, hogy a gépi munka szellemi kapacitást szabadít fel, takarít meg, s ezalatt a felszabadult idő alatt módja van a hadtáptisztnek gondolkodni, elhatározását pontosítani és pihenni is. Ezért értelmetlennek látszik ma már, hogy a gép mellett manuális úton, fejszámolással is elvégezzük a számvetéseket. Itt az ideje, hogy a seregtest PK HTPH-k követeljék meg, hogy ott, ahol gép van, a számvetések kidolgozásának ez legyen az egyedüli módszere, erre támaszkodjunk, és ezek szerepeljenek a biztosítási tervben.

A vezetés problémájáról még csak annyit, úgy látom, vezetési pontjaink még mindig nem elég mozgékonyak, sok a sátor. Ez részben a vezetés bizonyos „röghözkötését” jelenti, lassítja az áttelepülést, csökkenti az operativitást. Olyan irányban kell haladni, hogy a törzsbuszok kivételével – ha nem huzamosabb idejű a tartózkodás –, egyáltalán ne vegyünk igénybe ezeket a sátrakat.

A másik kérdéskör, amiben el kell mondanom álláspontomat, az anyagáramlás kérdése. A bevezető előadásban már elmondottam, hogy a jelenlegi ütem egyszerűen tűrhetetlen. Ezen a gyakorlaton már számos olyan módszert láttunk, ami ezt az ütemet valamivel növeli. De még mindig sok az átrakódás és áttöltögetés. Tudomásul kell vennünk, hogy a csapathadtagon belül az utánszállítás fő elve, fő módszere és fő eljárása az átrakás nélküli szállítás, a hadosztály-hadtáptól a felhasználóig, harcjárműig. Ez a szabály, amely alól vannak kivételek. Nyilván olyan anyagoknál, ahol át kell rendezni a rakományt, vagy fel kell dolgozni, esetleg meg kell főzni, ott egyes tagozatokon meg kell torpanni az anyagáramlásnak. Az is lehetséges, hogy az átrakás nélküli szállítás nem jelenti a tagozatok megkerülését, hanem az ezredhadtáphoz beérkezve a hadosztály járművei külön oszlopokba sorolva, elegyítve az ezred járműveivel továbbfutnak a zászlóaljig, a harcjárműig.

A másik észrevételem, hogy mi általában – s így ezen a gyakorlaton is – túlságosan koncentráljuk a szállítási feladatok végrehajtását. A HOPK HTPH, az ellátó ZPK is három ütemet jelentett, s ahogy kivettem, egy-egy ütem a szállítmányok közel egy időben való megindítását és beérkeztetését jelentette. Ez nem jó így. Ha minden szállítmányunk egyszerre, másfél-két óra alatt ad át és a többi idő üres, akkor persze, hogy nem bírjuk rakodóerővel. Az utánszállítási

feladatok végrehajtását jobban el kell húzni, a szállítmányokat különböző időben kell indítani, esetleg ezen belül a szállító lépcsőket is, akkor tudunk manőverezni a rakodésszközökkel és kevésbé sebezhetőek az oszlopaink. Ennek azonban van egy komoly feltétele és ezt is vegyék irányadónak. A hadosztály-tagozatban is alkalmazni kell azt az elvet, hogy az ezredeket már nem igénylés alapján, hanem a harcnap folyamán, a megtervezett adatok szerint kell folyamatosan ellátni, így kell a szállítmányokat indítani.

A rakodási feladatok továbbra is problémát fognak okozni. Ezt a feladatot azzal az eszközzel kell megoldani és főleg azzal a személyi állománnyal, amink van. De azért ezt kibővíteném még azzal, hogy: *amit csinálunk, gyártunk, talá-lékony módon készítünk magunknak.* Meg kell mondanom, hogy a komoly anyagmozgató gépeket, eszközöket mi elsősorban a felsőbb tagozatokba fogjuk koncentrálni, már csak azért is, mert az ilyen gépek megjelenése a csapat-hadtáp egyes tagozataiban csak növeli az eszközök számát és csökkenti a mozgékony-ságát. Azonban a rakodást könnyítő eszközöket, kisgépeket, csúszdákat, emelőket, a műhelydaruk felhasználását minden egységnél továbbra is alkalmazni kell. Olyan „csináld magad” módjára, versenyezhetnek csapataink az ilyen eszközök létrehozásában és vegyék igénybe a katonák kezdeményező javaslatait.

A hadtápegységekről, főleg az ellátó szervezetekről néhány szót. Ezek az anyagi biztosítás bevált és integrált szervezetei. Ez a zászlóalj, ez a század egy-értelműen a PK HTPH csapata. Ő a szolgálati előljárója és senki más, ezt az állománytáblák tükrözik, a szabályzatok kifejezik. Magától értetődik persze, hogy az anyagok tárolásával, kiadásával, szakszerű kezelésével kapcsolatos követelményeket, mint „szakmai előljáró” az adott szolgálat főnök határozza meg. Úgy is mondhatnám, hogy attól, hogy a harckocsiakna az ellátó század állomá-nyába tartozó raktárvezető birtokában van, az még műszaki anyag marad. A raktárak munkájának megszervezéséért, feltételek biztosításáért, a megóvásért, az utanszállításért és főleg – s ezt kihangsúlyozom – *a felkészítésért* az ellátó század PK, ellátó ZPK felel. Egyébként ezek a szempontok az új csapatkikép-zési programokban érvényesülni fognak.

Éppen ezért fontos, hogy most már egyértelműen rendet tegyünk az ellátó szervezetek belső működési rendjének, vezetésének kérdéseiben is. Az elvek és módszerek már kialakultak, azokat formába kell önteni. Az MNHF-ség az önök segítségével ki fogja dolgozni az ellátó alegységek és egységek működésének és alkalmazásának szabályozását.

Az itt vázolt követelmények érvényesítése végett a kiképzés minden for-máját fel kell használni az ismeretek növelésére. Ezen a gyakorlaton önök felté-telezéseket is láttak, kisebb távolságokat stb. Ez most szükséges volt, mert be-mutatót tartottunk és azt akartuk, hogy az egyes mozzanatokot önök tisztán lás-sák. Máskor azonban az ilyen egyszerűsítéseknek nincs helye. Nem tűrhetjük, hogy kitalált, ún. „biztonsági” okokra hivatkozva engedményeket tegyenek a kiképzésben, lemondjanak fontos oktatási kérdésekről. Az ilyen lemondásoknak az okát általában mindig a kényelemszeretben kell keresni.

A példa, a minta egyértelműen önök előtt áll. A rendszergyakorlatokat te-hát így kell tervezni, végrehajtani, amint itt látták, természetesen az adott csa-pat sajátosságait és nyilván lehetőségeit is figyelembe véve. És mindezeket be-lül arccal a zászlóalj felé fordulva.

Ennyiben kívántam néhány kérdésben az elvtársak részére gondolataimat, álláspontomat megfogalmazni.